

NORGES HØYESTERETT

Den 11. juni 2010 avsa Høyesterett dom i

HR-2010-01009-A, (sak nr. 2010/435), straffesak, anke over dom,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Elisabeth J. Ramstad)

STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Møse**: A ble ved Sarpsborg tingretts dom 13. mai 2009 dømt til fire års fengsel for seksuell omgang med sin mindreårige stedatter i perioden 1997 til 2003, samt besittelse av barnepornografiske bilder og filmer.
- (2) Påtalemyndigheten og A anket til Borgarting lagmannsrett, som 15. januar 2010 avsa dom med slik domsslutning:

”1. A, født 30. november 1952, dømmes for overtredelse av straffeloven § 195 første ledd, annet straffalternativ og annet ledd, jf. § 213 og straffeloven fra lovendring 11. august 2000 § 195, første ledd annet punktum og annet ledd bokstav c og d, jf. § 206, straffeloven § 209 første punktum og straffeloven fra lovendring 11. august 2000 § 199 første ledd samt for straffeloven § 204 a, første ledd, bokstav a til forvaring, jf. straffeloven § 39 c nr. 1 med en tidsramme på 5 – fem – år og en minstetid på 3 – tre – år, jf. straffeloven § 39 e første og annet ledd.

I tidsramme og minstetid gjøres fradrag for 64 – sekstifire – dager for utholdt varetekt.

2. A dømmes til å betale oppreisning til B med 80 000 – åttitusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.”

- (3) A har anket over saksbehandlingen og reaksjonsfastsettelsen til Høyesterett. Det er gjort gjeldende at det forelå flere feil i spørsmålsskriftet til lagretten, slik at lagmannsrettens dom med ankeforhandling må oppheves, og at det ikke er grunnlag for å idømme forvaring.
- (4) Ankeutvalget traff 22. april 2010 beslutning med slik slutning:
- ”Anken tillates fremmet for så vidt gjelder anførselen under anken over saksbehandlingen om at lagretten uriktig ikke ble forelagt tilleggsspørsmål om overtredelse av straffeloven § 195 annet ledd bokstav c og d. For øvrig tillates ikke anken fremmet.”**
- (5) Etter henvisningsbeslutningen har partene nedlagt sammenfallende påstander om at lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.
- (6) *Jeg er kommet til* at lagmannsrettens dom må oppheves.
- (7) Etter straffeloven § 195 første ledd straffes seksuell omgang med barn under 14 år med fengsel inntil ti år. Ifølge § 195 annet ledd bokstav c er lengstestrafen 21 år hvis handlingen er begått overfor barn under 10 år og det har skjedd gjentatte overgrep. Det samme gjelder etter bokstav d dersom den skyldige tidligere har vært straffet etter blant annet § 195.
- (8) Hvorvidt det foreligger overgrep mot barn under ti år, jf. § 195 annet ledd bokstav c, er en del av skyldspørsmålet. Dette følger av straffeprosessloven § 367, som omhandler spørsmål til lagretten om det foreligger slike særlige omstendigheter som kan bringe forholdet inn under en strengere straffebestemmelse, jf. også Rt. 2001 side 98 på side 101.
- (9) I denne sak ble lagretten stilt to hovedspørsmål om seksuell omgang med barn under 14 år ”i perioden fra 1997 til 2003”, mens den ikke ble spurt om dette fant sted før 26. mars 2001, da fornærmede fylte ti år. Jeg er enig med aktor og forsvarer i at det var en feil at det ikke ble stilt tilleggsspørsmål om dette.
- (10) I forhold til § 195 annet ledd bokstav d om gjentakelse er det av betydning at A ved Eidsivating (nå Borgarting) lagmannsretts dom 18. november 1995 ble dømt for overtredelse av blant annet straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ til fengsel i ti måneder. Straffen var ferdig sonet 27. april 1996.
- (11) Ifølge straffeprosessloven § 33 hører spørsmålet om forhøyet straff på grunn av gjentakelse til straffespørsmålet, mens derimot tidspunktet for den påtalte handling er en del av skyldspørsmålet, jf. Rt. 1991 side 1483 på side 1484. Bakgrunnen er de frister som gjelder etter straffeloven § 61, hvor det blant annet er bestemt at straffen bare kan skjerpes på grunn av gjentakelse dersom den nye handling er begått mindre enn seks år etter at fullbyrdelsen av den tidligere straffen er avsluttet.
- (12) På denne bakgrunn skulle lagretten i denne sak ha vært spurt om de handlinger A nå er tiltalt for ble begått før 27. april 2002, som var skjæringspunktet for å skjerpe straffen på

grunn av gjentakelse etter regelen om seks år i straffeloven § 61. Siden dette ikke ble gjort, foreligger en saksbehandlingsfeil.

- (13) Etter straffeprosessloven § 343 første ledd fører saksbehandlingsfeil bare til opphevelse når det må antas at feilen kan ha innvirket på dommens innhold. Slik denne sak ligger an, finner jeg det ikke nødvendig å foreta noen særskilt vurdering av § 195 første ledd henholdsvis bokstav c og d. Siden tilleggsspørsmål skulle vært stilt i tilknytning til begge bestemmelser, er det klart at opphevelse må bli resultatet.
- (14) Jeg stemmer for slik

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

- (15) Dommer **Øie:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (16) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (17) Dommer **Falkanger:** Likeså.
- (18) Dommer **Bruzelius:** Likeså.
- (19) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Riktig utskrift bekreftes: